

BBA

BUREAU

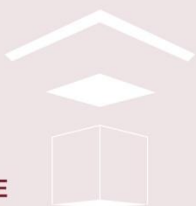
VOOR

BOUWHISTORIE

EN

ARCHITECTUURGESCHIEDENIS

V.O.F.

VOORMALIGE AVRO-STUDIO STUDIOGEBOUW 1

'S-GRAVELANDSEWEG 52
HILVERSUM

WAARDESTELLING

Vondellaan 102 - 3521 GH - Utrecht
tel. 030 7519872 of 030 2819835
internet: www.bouwhistorienederland.nl
e-mail: bba@bouwhistorienederland.nl
ING rek. 6880825 - KvK nr. 30129646

INHOUD

VOORWOORD	4
OVERZICHT OBJECT	5
EXTERIEUR	5
CONSTRUCTIE	6
INTERIEUR	7
SAMENVATTING BEVINDINGEN KLEURONDERZOEK	11
WAARDESTELLING	12
CULTUURHISTORISCHE WAARDERING (CONTEXTUELE WAARDESTELLING) - RCE	12
INTERNE WAARDESTELLING - GEMEENTE HILVERSUM	13
INTERNE WAARDESTELLING - BBA	14
WAARDESTELLINGSREPRESENTATIE TEKENINGEN	18
LAGE KELDER	19
HOGE KELDER	21
BEGANE GROND	23
EERSTE VERDIEPING C.Q. TUSSENVERDIEPING	27
TWEDE VERDIEPING	29
DERDE EN VIERDE VERDIEPING	31
ADVIES	33
COLOFON	34

VOORWOORD

In het kader van de ophanden zijnde verbouwing en herbestemming van een gedeelte van het voormalige AVRO-studiocomplex is in opdracht van V.v.o.Z. De Nederlanden een bouwhistorisch onderzoek en kleuronderzoek uitgevoerd door *Bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis* (BBA) te Utrecht.

Het AVRO-studiocomplex bestaat uit een hoofdgebouw (Studiogebouw 1) dat in de jaren 1933-'36 naar ontwerp van B. Merkelbach en Ch.J.F. Karsten is gebouwd en een eveneens door deze architecten ontworpen tweede studiogebouw (Studiogebouw 2) dat enkele jaren later aan de overzijde van de straat is verzezen. In die tijd is tevens aan Studiogebouw 1 een poortgebouw toegevoegd en is een koffie- en ontvangstruimte aangebouwd. In 1968-'72 is naar ontwerp van W.L. van Oostrum een uitbreiding en interne wijziging van Studiogebouw 1 gerealiseerd. Het AVRO-studiocomplex is in 2002 als rijksmonument aangewezen.¹

Het bouwhistorisch en kleuronderzoek heeft zich gericht op een gedeelte van Studiogebouw 1. Buiten het demarcatiegebied vallen de grote concertstudio (studio 1) aan de oostzijde met aangebouwde koffie- en ontvangstruimte en een aantal die bij deze grote studio behoren maar zich in de kelder van het te onderzoeken bouwdeel bevinden, evenals het aangebouwde poortgebouw. Hoewel de uitbreiding van Studiogebouw 1 uit 1970 eveneens buiten het onderzoeksgebied valt, is dit bouwdeel verkennend onderzocht en op hoofdlijnen gewaardeerd. De veranderingen in het te onderzoeken bouwdeel uit die tijd zijn hiermee beter te duiden en waarderen.

Het onderzoek bestond uit de analyse van het gebouw zelf, die heeft plaatsgevonden op 6, 9, 16, 20 en 23 oktober 2014, en de bestudering van bouwtekeningen. Daarnaast zijn het boek *Kathedralen en luchtkastelen van de omroep in Hilversum*, historische foto's en het bestek uit 1936 geraadpleegd. Het onderzoek is uitgevoerd door dr. ing. R. Stenvert en drs. S.G. van Ginkel-Meester. Het resultaat is een bouwhistorische analyse van het gebouw en een waardestelling met per verdieping een waardestellingsrepresentatietekening.

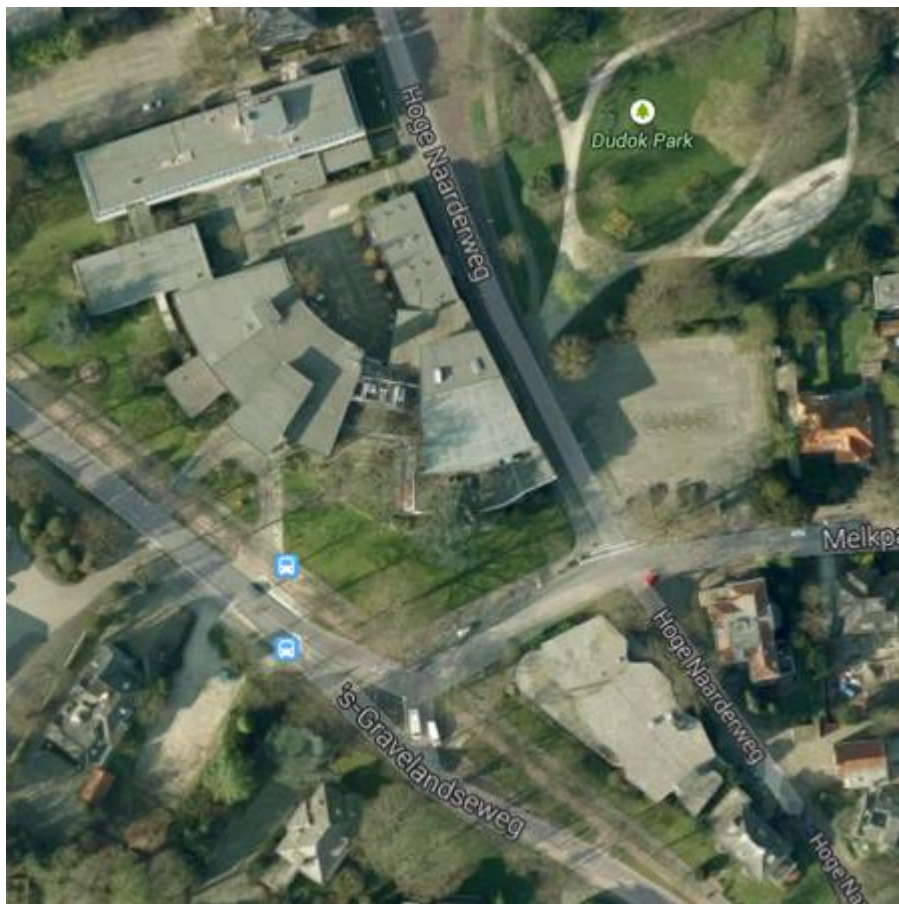
Vooruitlopend op de definitieve rapportage is op verzoek van, en in nauw overleg met de heer A. den Dikken namens de opdrachtgever, de heer R. van Wakeren van Van Hoogevest Architecten en mevrouw A. Koenders van de gemeente Hilversum, afdeling Monumenten, een waardestelling gemaakt met daarbij een opsomming van de belangrijkste interieurelementen uit de bouwtijd. De bevindingen van het kleuronderzoek zijn gebruikt bij de weging van de diverse onderdelen, en zijn in een samenvatting opgenomen in de hier voorliggende rapportage. In de waardestelling zijn de waardering, zoals verwoord in de redengevende omschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de waardestelling van het gehele studiocomplex, opgesteld door het team bestemmingsplannen en monumentenzorg van de afdeling Stedelijke ontwikkeling van de gemeente Hilversum, verwerkt. Ter illustratie zijn enkele foto's toegevoegd.

Ronald Stenvert en Saskia van Ginkel-Meester
Utrecht, 10 december 2014

¹ Monumentnummer complex 522699, complexonderdelen 522700 en 522701.

OVERZICHT OBJECT

Het Studiogebouw 1 van het AVRO-studiocomplex is in de jaren 1933-'36 naar ontwerp van B. Merkelbach en Ch.J.F. Karsten gebouwd. Het gebouw op een samengesteld waaiervormige grondplan bestaat uit verschillende bouwvolumes onder horizontale afdekkingen met smalle overstekende daklijsten. Het bouwvolume met de ingangspartij, een drietal kleinere studio's en diverse nevenruimten, is door een lager, terug liggend grotendeels glazen tussenlid verbonden met de grote concertstudio (studio 1). Tegen de kopgevel van deze grote studio bevindt zich een glazen uitbouw op betonnen kolommen. Ten noorden van deze studio is het poortgebouw gesitueerd. Aan de westzijde van Studiogebouw 1 is de voormalige directeurswoning gelegen. De ca. 1970 door W.L. van Oostrum ontworpen vleugel is tegen de noordgevel van het studiogebouw aangebouwd.

Studiogebouw 1 is gesitueerd op een perceel dat begrensd wordt door de 's-Gravelandseweg (zuidwest), Melkpad (zuid) en Hoge Naarderweg (noord). De hoofdingang bevindt zich aan de 's-Gravelandseweg. Ten zuidoosten aan de overzijde van het Melkpad ligt Studiogebouw 2, bekend als 'de vioolkist'.

EXTERIEUR

De gevels van Studiogebouw 1 zijn opgetrokken in gele baksteen in kruisverband. In de zijmuren van het bouwdeel met de concertstudio is de verticale staal-/betonconstructie in het metselwerk zichtbaar gelaten. Daar waar zich in het gebouw studio's bevinden zijn de gevels

grotendeels gesloten (blind). Alleen aan de bovenzijde zit een smalle vensterstrook van glastegels. De verschillende typen vensters in het gebouw zijn in staal uitgevoerd en voorzien van betonnen lateien en stalen lekdorpels. Een aantal vensters is later geplaatst, met name aan de oostzijde (achterzijde) op de begane grond. Sommige vensters of puiken zijn aangepast. Dit is onder meer het geval op de eerste verdieping aan de achterzijde en aan de voorzijde bij het balkon van het tussenlid.

Detail gevel studio 2.

CONSTRUCTIE

Het Studiogebouw 1 van de AVRO uit 1933-'36 van Merkelbach en Karsten was de eerste studio waarbij een volledige doos-in-dooconstructie werd gerealiseerd. De constructie is van gewapend beton, baksteen en staal. Daarbinnen zijn om akoestische redenen zowel de grote concertstudio (studio 1) als ook de kleinere studio's (studio 2, 3, en 4)² op afzonderlijke betonnen funderingen gebouwd waardoor bij alle het principe van een doos in een doos is ontstaan. De wanden van studio 3 en studio 4 zijn van baksteen, die van studio 2 deels van beton en deels van baksteen. De 'dozen' zijn geluiddicht (dat wil zeggen er kunnen geen geluiden van buiten naar binnentreden en andersom kunnen geluiden vanuit de studio's niet in de rest van gebouw doordringen). Ook daglicht is buitengesloten.

De dakconstructie bestaat uit stalen liggers met Arkelplaten [bimsbeton]. Boven de middelste kleine studio (studio 2, jazzband studio) is gedeeltelijk een stalen windverband toegepast. Aan de binnenzijde van het gemetselde buitenblad van de gevels is een stalen constructie over meerdere verdiepingen bevestigd.

² Studio 5, aan de noordzijde is verdwenen bij de verbouwing en uitbreiding in 1970.

Detail van de betonnen constructie op de tussenverdieping onder de oude jazzband-studio (studio 2).

INTERIEUR

Het bouwdeel met de drie kleine studio's bestaat uit meerdere bouwlagen, te weten twee kelderverdiepingen (hoge en lage kelder), begane grond, en twee verdiepingen. Evenals boven de grote studio bevindt zich boven de drie kleine studio's een lage zolderruimte. Het bouwdeel dat de verbinding vormt met de grote (concert) studio heeft ook een dubbele kelder, maar is iets lager uitgevoerd als onderscheid tussen de bouwdelen met de studio's. In de kelders bevinden zich de installatieruimten van verwarming- en ventilatiesystemen, evenals enkele geluidkamers (geluideffecten).

Onder de drie kleine studio's (2, 3 en 4) bevindt zich een lage verdieping (in feite een tussenverdieping op het niveau van de eerste etage) met grote ventilatiekanalen zoals in de kelder zijn aangetroffen.

De oorspronkelijke horizontale indeling van het gebouw is behouden. De indeling van de verschillende verdiepingen met name in het oostelijk deel van het gebouw is echter ingrijpend gewijzigd. In het westelijk deel zijn de drie 'dozen' met de kleine studio's, de vide met omloop in het tussenlid, de hal (deels) en de voormalige garderobe op de begane grond evenals verschillende trappenhuizen behouden.

Voormalige garderobe op de begane grond met (latere) vloer van travertin en pui met glastegels.

Hoofdtrappenhuis.

Verder zijn er in het interieur diverse houten en stalen deuren en glazen scheidingswanden of puien uit de bouwtijd behouden, zij het dat een aantal deuren is verplaatst of hergebruikt. De oorspronkelijke interieurafwerking van de studio's is ten behoeve van het huidige gebruik grotendeels verloren gegaan of vervangen door nieuwe materialen. Ook de 'rubberen' bekleding³ van de betonnen trappen is in de loop van de tijd een of meerdere malen vernieuwd.

De travertinvloer in de grote entreehal en garderobe op de begane grond is niet uit de bouwtijd. Wel oorspronkelijk zijn diverse granitovloeren van kleinere ruimten, en in granito uitgevoerde plinten van diverse trappen en de van geverfde (gas)pijp vervaardigde

³ Van het merk Klanolit dat sinds 1933 werd geproduceerd en o.a. in de KRO-studio is toegepast.

trapleuningen met verchroomde handleuning. Behouden zijn ook een aantal uit de bouwtijd daterende radiatoren, vervaardigd door de radiatorfabriek Karbo uit Bussum, en uit buizen samengestelde verwarmingselementen, ter plaatse van diverse glaspuien in de gevels.

Door middel van glazen scheidingswand afgescheiden voormalige koffieruimte voor orkestleden rond een vide.

Vensterstrook met glastegels en extra stalen binnenraam, waarschijnlijk bedoeld om geluid van buiten tegen te houden.

Verwarmingselement uit de bouwtijd van stalen buizen bij de glazen pui van een van de voormalige trappenhuizen aan de westzijde.

Hergebruikte/verplaatste stalen deur.

SAMENVATTING BEVINDINGEN KLEURONDERZOEK

Onderdeel van het bouwhistorisch onderzoek was kleuronderzoek van interieurelementen uit de bouwtijd. Onderzocht zijn diverse puien, trapeuningen, stalen ramen en deuren.

Thans is nagenoeg overal in het interieur een standaard kleur witte verf toegepast.

Oorspronkelijk blijkt dit echter niet het geval geweest te zijn. Uit het kleuronderzoek komt naar voren dat onder andere een zachtgele verf is gebruikt voor kleinere stalen ramen en kozijnen, trapeuningen en verwarmingselementen. Deuren en glaspuien hebben als eerste afwerking veelal een groenig grijze verf op een grijze of lichte ondergrond. Deze groenig grijze kleur is in verschillende tinten (licht en donker) aangetroffen. Soms is de kleur van de verf olijfgroen.

Het originele beton-email dat op een enkele plaats nog is gevonden heeft een zachtgele kleur. De zachtgele kleur past goed bij het aangetroffen granito en de gele baksteen van het exterieur.

Het is niet onwaarschijnlijk dat deze kleuren geel en grijsgroen ook in de oorspronkelijke 'rubberen' vloerbedekking terug te vinden waren.

Referenties:

Zachtgele verf	NCS S 1010-Y20R
Grijsgroene verf (licht)	NCS S 3010-G50Y
Grijsgroene verf (donkerder)	NCS S 4010- G50Y
Olijfgroene verf	NCS S 5030-G70Y

WAARDESTELLING

Op basis van de gegevens uit het voorgaande [i.e. definitieve rapport, waarvan deze waardestelling onderdeel zal zijn] wordt hieronder een weging gemaakt ten behoeve van de vaststelling van de monumentwaarden. Als uitgangspunt worden de *Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek* (2009) aangehouden. Deze zijn vastgesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Stichting Bouwhistorie Nederland, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Atelier Rijksbouwmeester en Rijksgebouwendienst.

In de *Richtlijnen* wordt een onderscheid gemaakt tussen een ‘contextuele’ en een ‘interne’ waardestelling. In het eerste geval wordt een weging gemaakt van waarden van het bouwwerk ten opzichte van soortgelijke gebouwen op landelijk, regionaal of plaatselijk niveau in de vorm van een cultuurhistorische waardering.

Bij de ‘interne’ waardestelling worden de verschillende onderdelen van één bouwwerk (context, bouwmassa, exterieur, constructie, interieur en afwerking) gewogen. Doel is het bepalen van het relatieve belang van de monumentale waarden van onderdelen van het bouwwerk, voorafgaande aan een verbouwing of restauratie waarbij men voor de keus staat deze onderdelen te behouden, te vervangen of te verwijderen.

Deze laatstgenoemde waardestelling geschiedt zowel in tekst als in een afbeelding met drie kleuren. Deze waardestellingsrepresentatietekening valt slechts te gebruiken in combinatie met de tekst.

De waardestelling maakt gebruik van een indeling in drie categorieën:

- blauw: categorie 1: hoge monumentwaarden, deze zijn van cruciaal belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied;
- groen: categorie 2: positieve monumentwaarden, deze zijn van belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied;
- geel: categorie 3: indifferente monumentwaarden; deze zijn van relatief weinig belang voor de structuur en/of betekenis van het object of gebied.

De gehanteerde verschillende tinten blauw, groen en geel geven geen nader onderscheid aan, maar zijn uitsluitend toegepast ter verheldering van de afbeelding.

De tint van de ruimte geeft de waarde van de vloerafwerking; het driehoekje met de punt naar boven de plafondafwerking dan wel -constructie aan.

Belangrijke details die extra uitgelicht dienen te worden, zijn van een cijfer in cirkel voorzien met de betreffende waarderingskleur. Deze zogeheten ‘featurenummers’ zijn in de legenda benoemd.

CULTUURHISTORISCHE WAARDERING (CONTEXTUELE WAARDESTELLING) - RCE

De ‘contextuele’ waardering van het gebouw is in feite al gemaakt in het kader van de selectie tot rijksmonument in 2002 [opgenomen in *Bijlage 1* in definitieve rapport]. Bij de registeromschrijvingen is een waardering gemaakt die hieronder in cursief letterlijk herhaald wordt.

Het studiocomplex van de AVRO, bestaande uit twee studio's met erfafscheiding, is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een studiocomplex, gebouwd in zakelijk expressionistische bouwtrant naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch.F. Karsten in de eerste helft van de twintigste eeuw, als onderdeel in de ontwikkeling van Hilversum als centrum van de omroep, beeldbepalend gesitueerd in de villawijk Ministerpark e.o. Daarnaast is het studiocomplex van belang voor het inzicht in de ontwikkeling van de studiobouw.

Studio[gebouw] 1 met bijbehorende interieuronderdelen en erfafscheiding is van algemeen belang wegens architectuur en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van het studiocomplex 'AVRO', als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een studio, gebouwd in zakelijk expressionistische bouwtrant naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch. F. Karsten in de eerste helft van de twintigste eeuw. De studio is tevens van belang als onderdeel in de ontwikkeling van Hilversum als centrum van de omroep, beeldbepalend gesitueerd in de villawijk Ministerpark e.o. Daarnaast is de studio van belang voor het inzicht in de ontwikkeling van de studiobouw.

INTERNE WAARDESTELLING - GEMEENTE HILVERSUM

De bouwhistorische waarden zoals deze zijn geformuleerd in het rapport van de gemeente Hilversum (Monumentenzorg Hilversum 2014):

Algemeen

- Belang van het object/complex voor de geschiedenis van de bouwtechniek;
- Belang van het object/complex vanwege de afleesbaarheid van de bouwgeschiedenis (historische gelaagdheid);
- Belang van het object/complex wegens het materiaalgebruik.

Exterieur

- Bouwmassa's: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Volumewerking en relatie transparant en gesloten: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Gevels: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Gevels later toegevoegde koffie- en ontvangstruimte: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Constructie en dak: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Ornamenten, kunstwerken en kozijnen, ramen en deuren: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).

Interieur

- Ruimtelijke structuur en (binnen)constructie: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Indeling en interieurelementen: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Oorspronkelijke interieurafwerking en decoratie(kunst)werken: hoge monumentenwaarde (behoud noodzakelijk).
- Latere afwerking studio's: indifferente waarde (vervanging mogelijk).

INTERNE WAARDESTELLING - BBA

Cultuurhistorische waarden

Het Studiogebouw 1 van het AVRO-studiocomplex (in totaliteit) heeft hoge monumentwaarde

- vanwege zijn functie als, in 1933-'36 speciaal daartoe gebouwd, studiogebouw;
- vanwege de markante situering aan de 's-Gravelandseweg;
- als onderdeel van aan de 's-Gravelandseweg e.o. gerealiseerde bebouwing in samenhang met gebouwen van andere Nederlandse omroepverenigingen.

Architectuurhistorische waarden

Bouwmassa

Het Studiogebouw 1 van het AVRO-studiocomplex (in totaliteit) heeft hoge monumentwaarde

- als gebouw dat als studio om akoestische redenen is ontworpen op een waaivormige plattegrond;
- vanwege - ondanks uitbreidingen - goed bewaard gebleven oorspronkelijke bouwmassa bestaande uit in hoogte verspringende bouwdelen onder platte daken met overstek op een waaivormige plattegrond, waarbij de hoogte van de bouwdelen mede bepaald is door de functie;
- De uitbreiding uit de jaren zeventig is passend qua bouwmassa en heeft een positieve monumentwaarde (ondersteunend en niet verstorend).

Bouwstijl

Het Studiogebouw 1 van het AVRO-studiocomplex (in totaliteit) heeft hoge monumentwaarde

- vanwege de Zakelijk Expressionistische vormtaal waarin het gebouw is opgetrokken;
- vanwege het voor de bouwtijd kenmerkende materiaalgebruik (beton voor dak overstek, gele baksteen en stalen ramen);
- vanwege de aan de buitenzijde afleesbare functies binnen het gebouw zoals gesloten gevels ter plaatse van de studio's en glasgevels ter plaatse van publieke ruimten en kantoren;
- als voorbeeld uit het oeuvre van de architecten B. Merkelbach en Ch.F.J. Karsten.

Bouwhistorische waarden

Exterieur

- Het bijna geheel uit de bouwtijd daterende metselwerk van de gevels heeft hoge monumentwaarde.
- De uit de bouwtijd daterende gevelindeling heeft hoge monumentwaarde.
- De uit de bouwtijd daterende stalen ramen (ruiten of glastegels) en puien in de gevels, en voorzien van betonnen lateien en dorpels of stalen lekdorpels, hebben een hoge monumentwaarde.
- De in stijl toegevoegde stalen vensters en puien hebben een positieve monumentwaarde.

- De ingrijpend gewijzigde ingangspartij heeft een indifferente monumentwaarde.
- Het jongere metselwerk van de uitbreiding uit de jaren zeventig is in overeenstemming met het oorspronkelijke bouwdeel en heeft een positieve monumentwaarde.

Constructie

- De constructie uit de bouwtijd in algemene zin is uitgevoerd in baksteen, beton en staal en heeft een hoge monumentwaarde.
- De deels in beton en deels in baksteen uitgevoerde doos-in-doos constructie dateert uit de bouwtijd, is gaaf behouden, technisch bijzonder en zeldzaam en heeft daarmee een hoge monumentwaarde.

Indeling

- De horizontale indeling met een dubbele kelder, begane grond en daarboven per bouwdeel ten opzichte van elkaar in niveau verspringende verdiepingen is gaaf behouden en heeft een hoge monumentwaarde.
- De indeling van de verschillende verdiepingen uit de bouwtijd heeft een hoge monumentwaarde; met name in het westelijk deel (voorzijde) is de indeling in hoge mate behouden gebleven. Herkenbaar behouden zijn onder meer de hal, garderobe, de 3 kleine studio's, en voormalige koffieruimte met vide, evenals diverse trappenhuizen uit de bouwtijd.
- De indeling die tot stand is gekomen bij de verbouwing in de jaren zeventig is kenmerkend voor de periode en geeft een beeld van het zich wijzigende gebruik; de indeling heeft daarmee, hoewel het de oorspronkelijke situatie verstoort, een positieve monumentwaarde.

Installaties

- Het ventilatiesysteem van het gebouw met installaties in de hoge kelder en een uitgebreid, wijd vertakt kanalenstelsel door het gehele gebouw dateert uit de bouwtijd en is een wezenlijk onderdeel van het gebouw en het functioneren ervan; het systeem heeft daarmee een hoge monument waarde.⁴
- De installatie van het verwarmingssysteem bevindt zich in de lage kelder. De uit de bouwtijd daterende radiatoren van het merk Karbo, evenals uit buizen samengestelde verwarmingselementen, zijn karakteristieke onderdelen in het interieur en hebben een hoge monumentwaarde.

Vlaggenmasten

- De drie vlaggenmasten met hun bijzondere constructie op zolder boven studio 2 en bijbehorende luiken in de gevel dateren uit de bouwtijd en hebben een hoge monumentwaarde.

⁴ Vanwege de huidige veiligheidsnormen is het toegepaste materiaal echter een belangrijk punt van discussie.

Inrichting en afwerking

Trappen

- De uit de bouwtijd daterende betonnen trappen hebben een hoge monumentwaarde.
- De in granito uitgevoerde plinten van diverse trappen uit de bouwtijd hebben een hoge monumentwaarde.
- Kleine trappen uitgevoerd in hout of staal die uit de bouwtijd dateren hebben een hoge monumentwaarde.
- Een restant van de trap (in H0.63) is mogelijk niet conform ontwerptekening uitgevoerd of samengesteld uit hergebruikt oorspronkelijk materiaal, maar bevindt zich op de oorspronkelijke plaats en heeft een hoge monumentwaarde.
- De stalen trap in het noordelijk trappenhuis (H0.01) aan de westzijde is nieuw en staat niet op de oorspronkelijke plaats en heeft daarmee een indifferente monumentwaarde.
- De van geverfde (gas)pijp vervaardigde trapleuningen met verchroomde handleuning uit de bouwtijd hebben een hoge monumentwaarde.
- Moderne vloerbedekking (tapijt en vinyl) heeft een indifferente monumentwaarde.

Vloeren

- Diverse granitovloeren uit de bouwtijd in kleinere ruimten hebben een hoge monumentwaarde.
- De travertinvloer in de grote entreehal en garderobe op de begane grond is mogelijk in de jaren zeventig van de vorige aangebracht als vervanging van een oorspronkelijk ‘rubberen’ vloerafwerking met een geluiddempende werking, en heeft daarom, inclusief een uitbreiding uit de jaren tachtig in hetzelfde materiaal een indifferente monumentwaarde.

Wanden

- De op enkele plaatsen in het gebouw aangetroffen restanten van beton-email (o.a. voormalige trappenhuisen aan de westzijde en garderobe portier) is een oorspronkelijke wandafwerking en heeft daarmee een hoge monumentwaarde.
- De akoestische afwerking van studio 2 is vernieuwd maar functioneel en heeft daarmee een positieve monumentwaarde.
- De afwerking van de twee kleine studio's (3 en 4) is ten behoeve van het huidige gebruik gewijzigd en heeft een indifferente monumentwaarde.
- De geluidabsorberende plafondaafwerking van geluideffect-kelder LK.02 bestaande uit Treetex platen uit de bouwtijd heeft een hoge monumentwaarde.
- De baksteen wandafwerking van de geluideffect-kelders LK.09A, LK.09B en LK.09E is oorspronkelijk en heeft een hoge monumentwaarde.

Deuren, binnenpuien of glazen scheidingswanden

- De uit de bouwtijd daterende houten en stalen deuren in het gebouw die zich op de oorspronkelijke plaats bevinden hebben een hoge monumentwaarde.
- De uit de bouwtijd daterende houten en stalen deuren in het gebouw die zijn verplaatst of hergebruikt, hebben eveneens een hoge monumentwaarde.

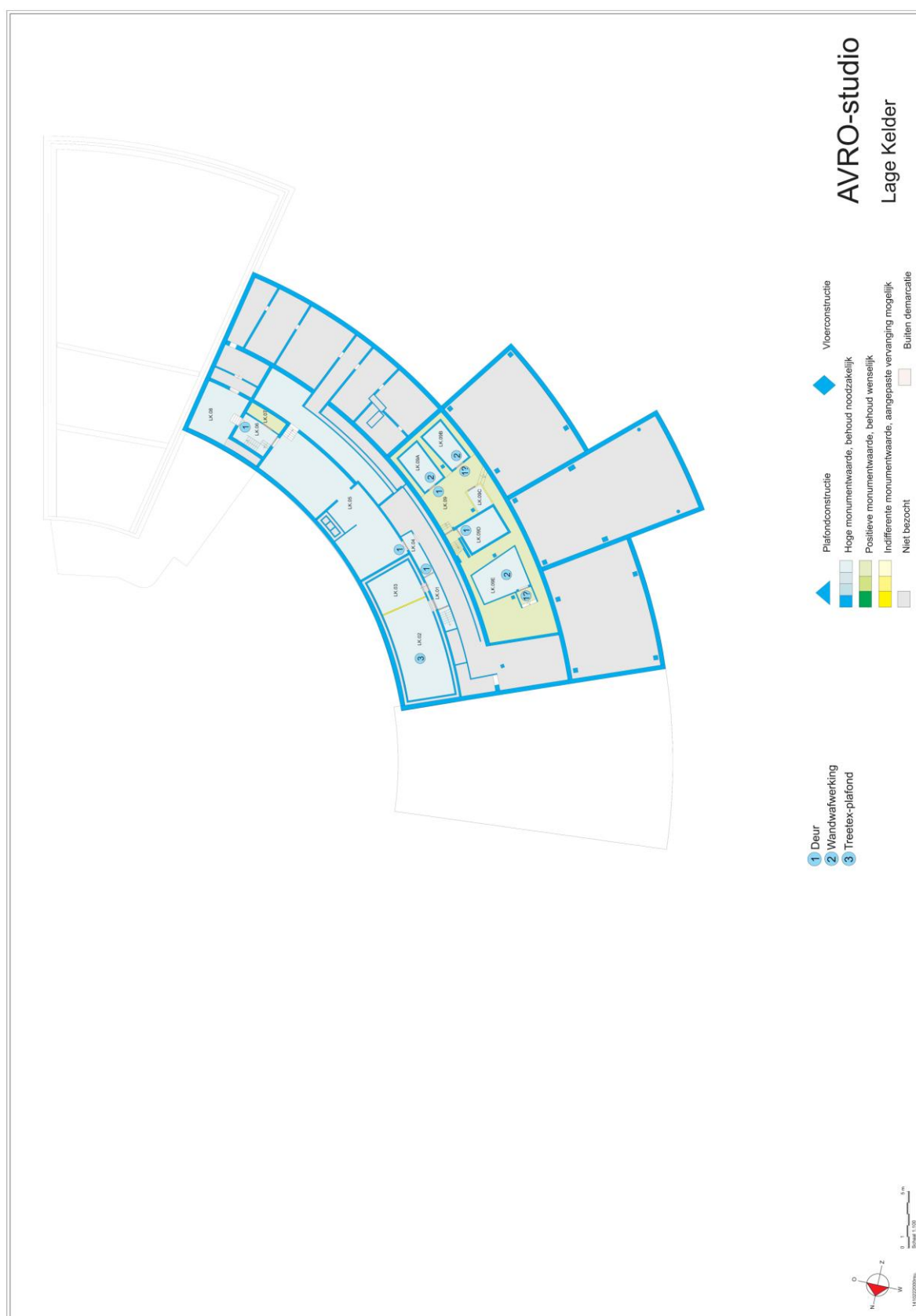
- De uit de bouwtijd daterende glazen scheidingswanden of binnen puien hebben een hoge monumentwaarde.
- Binnenpuien of scheidingswanden die in stijl en materiaal zijn nageemaakt hebben een positieve monumentwaarde.
- Binnenpuien of scheidingswanden die in afwijkend materiaal (hout) nieuw zijn gemaakt hebben een indifferente monumentwaarde.

WAARDESTELLINGSREPRESENTATIE TEKENINGEN

De waardestellingsrepresentatietekeningen dienen gelezen te worden in combinatie met de tekst van de interne waardestelling.

LAGE KELDER

Waardering in geschematiseerde plattegrond, incl. genummerde waardevolle elementen.

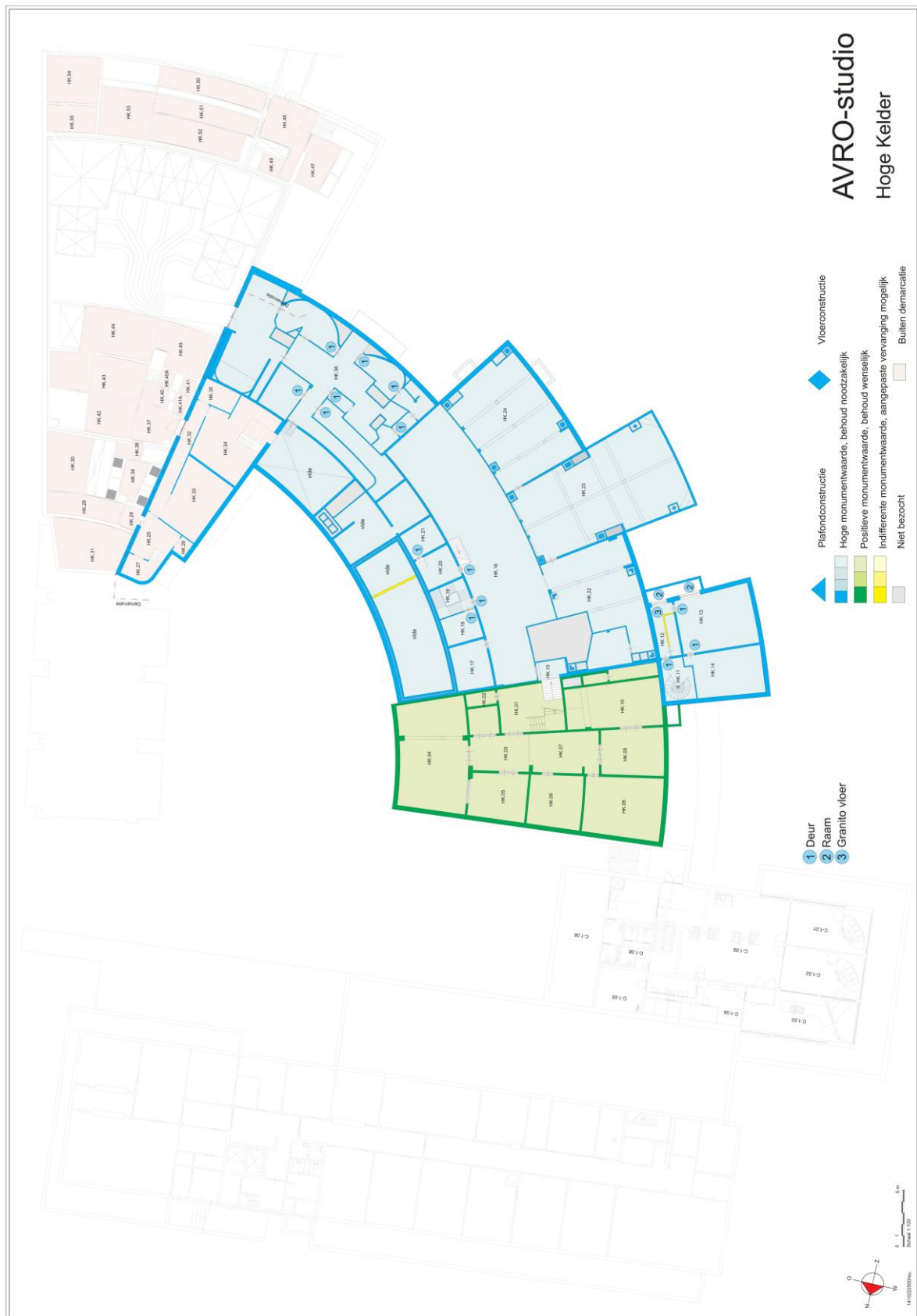

Overzicht waardevolle elementen lage kelder

- 1 LK.01 naar LK04 deur uit bouwtijd
- 1 LK.04 naar LK.05 deur
- 1 LK.06 deur
- 1 LK.09A, LK.09D deur
- 1? LK09B en LK09E deur [nader onderzoek datering]
- 2 LK.09A, LK.09B, LK.09E baksteen wandafwerking in geluidkamers
- 3 LK.02 Treetex plafond [gedeelte van voormalige echokelder]
- z.n. LK.05 en LK.09A tegelvloer
- z.n. LK.01, LK.06 keldertrap

HOGE KELDER

Waardering in geschematiseerde plattegrond, incl. genummerde waardevolle elementen.

Overzicht waardevolle elementen hoge kelder

1 HK.16, HK.18, HK.19, HK.20 deuren bouwtijd

z.n. HK.16, HK.22, HK.23, HK.24 tegelvloer

z.n. keldertrap naar LK.09 is later ingebracht; hergebruikte deuren

1 HK.36 diverse stalen deuren onderdeel van ventilatie inrichting uit bouwtijd en op oorspronkelijke plaats. Bij voorkeur behouden als geheel.

Kelder dienstwoning

1 HK.12 deur naar HK.11

1 HK.13 deur naar HK.14

1 HK.14 deur naar HK.13 (laatste bewaard gebleven paneeldeur)

2 HK.12 en HK.13 2x stalen raam

3 HK.12 granitovloer

BEGANE GROND

Waardering in geschematiseerde plattegrond, incl. genummerde waardevolle elementen.

Overzicht waardevolle elementen begane grond

- 1 H0.77 deur naar H0.25
- 2 H0.78 stalen raam
- 3 H0.27 en H0.26 stalen raam
- 1 H0.24 deur naar vml. werkkast
- 5 H0.78 betonnen trap met stalen leuning (trapbekleding modern = tapijt)
- 5 H0.75 betonnen trap met stalen leuning (trapbekleding modern marmoleum?)
- 6 H0.70 restant garderobe
- 7 H0.70 en H0.75 pui tussen geplaatst 1988?
- 8 H0.70 vloer travertin (niet oorspronkelijk)
- 2 H0.70 2x stalen pui met glastegels (middelste pui vervangen door nieuwe pui met deuren naar in 1988? Aangebouwd portaal H0.44)
- 1 H0.71/H0.72 en H0.73/H0.74 deuren toiletten
- 2 H0.71/H0.72 4 stalen wc-raampjes achtergevel
- 2 H0.73/H0.74 2 stalen wc-raampjes achtergevel
- 3 H0.73 metalen ventilatierooster (in muur trappenhuis H0.75)
[toegangsdeuren naar portaal toiletten verplaatst]

H0.51:

- 5 betonnen trap met vinyl bekleding [2 lagen]; trapboom bekleed met 2 lagen vinyl en hout; eronder?; nader onderzoek. Stalen leuning met verchroomde handlijst
- 8 vloer travertin (niet oorspronkelijk)

H0.45:

- 2 2x stalen raampje met granito vensterbankje
- 9 granito vloer

H0.46:

- 1 pui met dubbele klapdeur en bovenlicht (sluisdeur; 2de deur nieuw)
- 2 pui (voorheen trappenhuis) stalen raam met granitovoet
- 2 grote pui stalen ramen (voet niet zichtbaar)

H0.01:

- 1 pui met dubbele klapdeur en bovenlicht
- 1 deur naar H0.04
- 2 pui (voorheen trappenhuis) stalen raam met granitovoet

H0.04:

- 2 stalen raam met marmeren vensterbankje (ivm dubbelglas aangepast)

H0.63:

- 1 stalen kozijn naar H0.64
- 5 stalen trap met houten treden [anders dan op tekening; gewijzigd? voorlopig blauw]

H0.19 was geluidskamer, oorspronkelijk met blinde buitengevel; H0.19 en H0.20 nu samengevoegd

- 2 H0.19 stalen raampartij
- 2 H0.20 stalen raampartij [=later?]

H0.21

- 1 stalen pui met deur [aangepast?]
- 1 wc-deur (nummer ontbreekt nog op tekening)
- 1 stalen luik onder trap (nummer ontbreekt nog op tekening)
- 4 voedsellift Wolter en Dros
- 5 houten trap naar 1ste verdieping (zie daar)
- 9 granito vloer

Dienstwoning**H0.05**

- 2 3x stalen ramen zuidgevel aangepast i.v.m. dubbel glas (SIGMA); marmeren vensterbankjes
- 2 stalen pui (geheel met H0.07)
- 2 stalen raam idem zuidgevel

H0.54

- 1 deur

EERSTE VERDIEPING C.Q. TUSSENVERDIEPING

Waardering in geschematiseerde plattegrond, incl. genummerde waardevolle elementen.

Eerste verdieping c.q. tussenverdieping

- 2 H1.80 stalen raam
- 5 H1.80 betonnen trap met stalen leuning (trapbekleding modern = tapijt)
- 2 H1.35 3 x stalen raam
- 5 H1.75 betonnen trap met stalen leuning en verchroomde handlijst; 'rubber' trapbekleding
- 1 H1.75 4 stalen deuren van kasten op trapbordes
- 1 H1.75 naar H1.32 hergebruikte oude deur
- 3 H1.75 naar H1.85 pui met 2x dubbele deur; nagemaakt
- 1 H1.85 deur naar H1.74 als onderdeel glazen wand
- 2 H1.33 stalen glaspuien gevelzijde (in het midden gewijzigd van vouwdeuren naar ramen; oorspronkelijk materiaal)
- 3 H1.74 glazen binnen pui met deuren
- 3 H1.73 deuren naar balkon
- 2 H1.30 en H1.31 stalen ramen; v.v. latere vensterbanktegels na wijziging borstwering
- 1 H1.55-H1.53 en H1.54 en H1.52 stalen deuren/luiken naar tussenverdieping onder studio 2 en 3; die naar H1.56 onder studio 4 is vervangen door groter houten kozijn
- 1 H1.52 stalen deur naar voormalige trappenhuis z.n.
- 3 stalen pui (gevel) voormalig trappenhuis z.n.
- z.n. houten pui met deur bergruimte voormalig trappenhuis
- 1 H1.52 naar H1.51 stalen deur vanuit verplaatst?
- 3 H1.51 stalen pui (gevel)
- z.n. H1.51 garderobekast
- 5 H1.71 houten trap naar begane grond, zie daar trapeleuning op granitovoet
- 4 H1.71 voedsellift Wolter en Dros, idem begane grond
- 1 H1.71 deur met stalen rooster naar H1.72
- 6 H1.21 granitovloer
- 2 H1.21 stalen pui (gevel) op granito voet
- 3 H1.21 stalen binnenpui verplaatst? [groen?]
- 2 H1.19 3x stalen raampartij, borstwering aangepast
- 2 H1.18 stalen raampartij met deur naar balkon

Dienstwoning

- 2 H1.01 stalen raam aangepast/vergroot [groen]
- 2 H1.02 stalen raam met hor
- 2 H1.02 en H1.03 stalen raampartij westgevel, met balkondeur, raamhor en stalen vensterbankje
- 2 H1.03 stalen raam noordgevel

TWEDE VERDIEPING

Waardering in geschematiseerde plattegrond, incl. genummerde waardevolle elementen.

Overzicht waardevolle elementen tweede verdieping

- 2 H2.76 stalen raampartij, zie ook lagere verdiepingen
- 5 H2.76 betonnen trap met stalen leuning op granito trapboom (trapbekleding modern = tapijt)
- 2 H2.77 stalen wc-raam [NB als ook ondergelegen verdiepingen!]
- 2 H2.17 5 stalen ramen
- 1 H2.17 2 x deur
- 2 H2.70 stalen raam
- 1 H2.70 stalen deur meterkast
- 1 H2.70 wc-deuren
- 1 H2.71 stalen deur (herplaatst)
- 3 H2.69 pui aan eind van de gang, verplaatst
 - [H2.16 deur naar voormalige stemkamer is vernieuwd, wel oude plek]
- z.n. H2.68 stalen luik naar kruipruimte onder voormalige stemkamer orkest
- 3 H2.68 stalen pui; deels gewijzigd bij ongenummerde ruimte
 - [H2.67 houten pui nieuw]
- 2 H2.?? (balkon/gang), H2.67, H2.66 stalen raam gevel 4-delig
- 5 H2.66 betonnen trap met stalen leuning en verchromde handlijst; trapbekleding 'rubber', top plint 2 lagen vinyl, eronder hout; houten afdeklijst; hoe oorspronkelijke afwerking/materiaal is geweest nagaan; ook granito trapboom/plint?
- 1 H2.60 werkkast deur en vloer
- 1 H2.29 studio 3 kozijn dubbele deur (mogelijk verschoven)
- 1 H2.28 studio 2 dubbele deur
- 1 H2.26 studio 4 kozijn dubbele deur (mogelijk verschoven)
- 2 H2.54 pui gevel (uiteinde granito vloer van het voormalige trappenhuis?)
- 2 H2.55 pui gevel op granito voet [nagaan]
- 2 H2.13 stalen raam
- 2 H2.10 t/m H2.12 stalen ramen
- 2 H2.09 stalen raam en balkondeur, stalen vensterbankje
- 1 H2.09 stalen raam en balkondeur, stalen vensterbankje

DERDE EN VIERDE VERDIEPING

Waardering in geschematiseerde plattegrond, incl. genummerde waardevolle elementen.

Overzicht waardevolle elementen derde verdieping

H3.03 kleine studio 3:

- 2 in westgevel twee horizontale stalen ramen met glastegels (ontbreken op tekening)
NB oorspronkelijke grote stalen ramen met metselwerk dichtgezet
- 3 stalen luiken (geluiddicht) naar zolder boven studio 3 en 4 kruipruimten boven betonnen doos)

H3.04 kleine studio 4, oostgevel:

- 2 twee grote stalen ramen met glastegels (ontbreken op tekening)
- 2 horizontale stalen ramen met glastegels voorzien van stalen klapparamen aan de binnenzijde [geluiddicht maken van de ruimte] (ontbreken op tekening)
- 3 stalen luiken (geluiddicht) naar zolder boven studio 3 en 4 kruipruimten boven betonnen doos

Overzicht vierde verdieping (studio 2)

Vide van vml. daklicht boven gang 3de verdieping (legraam/opening in de vloer dichtgezet bij de bouw in 1970 van controlekamer aan studio 2):

- 2 groot stalen raam met glastegels in achtergevel (noordzijde); deur is latere toevoeging
- 2 één horizontaal raam met glastegels in zijgevels (oost en westzijde) zonder klapparaam aan binnenzijde
- 3 (geluid- en lichtdicht) stalen luik en kozijn in muur tussen vide en zolderruimte boven de studio

Zolderruimte (= kruipruimte boven betonnen doos) studio 2:

- 1 3x vlaggenmastconstructie inclusief drie dubbele(sluis) stalen luikjes in de voorgevel waarin de knop van de vlaggenmast past
- 2 5 horizontale stalen ramen met glastegels in zijgevels (oost- en westzijde)
- 4 stalen (binnen)klapparamen met dik glas [ten behoeve geluidsisolatie?] glas beroet [om te verduisteren?]

ADVIES

Geadviseerd wordt:

- de herkenbare, nog bestaande indeling van het gebouw uit de bouwtijd te behouden;
- de originele interieurelementen zoals trappen, deuren, puien, kapstokken en radiatoren te behouden;
- onderdelen uit de bouwtijd die zich nog op de oorspronkelijke plaats bevinden daar te behouden;
- nog aanwezige oorspronkelijke afwerking te behouden.

COLOFON

Foto omslag: De AVRO-studio, gezien vanuit het zuidwesten (2014).

Waardestelling

Voormalige AVRO-studio, Studiogebouw 1, 's-Gravelandseweg 52, Hilversum

Auteurs:	Dr. ing. R. Stenvert en drs. S.G. van Ginkel-Meester
Datum:	december 2014
Opdrachtgever:	V.v.o.Z. De Nederlanden
Projectnummer:	672
Redactie:	J. Meijman
Uitvoering:	BBA, Bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis v.o.f. Vondellaan 102 3521 GH Utrecht 030 7519872 bba@bouwhistorienederland.nl www.bouwhistorienederland.nl

© Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.